

Fagligt og Politisk Grundlag

2022-2025

Gør dig
stærkere

INDHOLD

INDLEDNING.....	5
VÆRDIER	6
MEDLEMSDEMOKRATI	8
AFDELINGERNE	9
TILLIDSVALGTE	11
DET ARBEJDSRETLIGE SYSTEM	12
OVERENSKOMSTERNES INDHOLD	14
UDDANNELSE / LIVSLANG LÆRING	16
ARBEJDSMILJØ	18
DET SOCIALPOLITISKE OMRÅDE	19
ERHVERVS- OG ARBEJDSMARKEDSPOLITIK	21
GRØN OMSTILLING OG UDVIKLING AF ARBEJDSPLADSER	22
LIGESTILLING OG INTEGRATION	22
MEDLEMMERNE	24
MEDLEMSKAB AF FAGLIG A-KASSE	24
FAGBEVÆGELSENS STRUKTUR	27
DANMARK OG GLOBALISERINGEN	28

Indledning

Fagligt og Politisk Grundlag er beskrivelsen af de politiske mål, som 3F har i kongresperioden 2022-2025.

De overordnede visioner og værdier danner rammen for det arbejde, som hele organisationen skal arbejde indenfor.

I Fagligt og Politisk Grundlag beskrives 3F's kerneydelser og kerneopgaver, holdninger og organisation.

3f sikrer medlemmerne tre overordnede kerneydelser:

- attraktive løn- og arbejdsforhold.
- en fagforening der, gennem fagligt og politisk arbejde, forbedrer rammerne for medlemmernes liv.
- en attraktiv faglig a-kasse.

I Fagligt og Politisk Grundlag beskrives de kerneopgaver, organisationen udfører for at levere kerneydelserne. Resultaterne af disse aktiviteter skal være synlige og mærkbare for det enkelte medlem.

Ud over kerneopgaverne har 3F en række holdninger - værdier - til samfundet i øvrigt. Det er ikke nødvendigvis opgaver, der er afsat ressourcer til i forbundet. Værdierne udtrykkes i Fagligt og Politisk Grundlag og præger generelt 3F's arbejde.

Fagligt og Politisk Grundlag bygger på mere end 100 års erfaring med fagligt arbejde og er resultatet af en demokratisk proces i organisationen.

Værdier

For at varetage medlemmernes interesser bedst muligt deltager 3F aktivt i samfundsdebatten med et demokratisk, inkluderende, socialistisk menneskesyn som grundholdning. 3F skal sammen med danske og internationale faglige organisationer søge indflydelse på udviklingen i Danmark og den øvrige del af verden.

For 3F er det vigtigt, at:

- bevare og udbrede kendskabet til den danske model, der er udviklet af fagbevægelsen og med det kollektive aftalesystem som fundament.
- arbejde for høj organisering på arbejdsmarkedet med fokus på fastholdelse, rekruttering og synlighed.
- der er fokus på demokrati, solidaritet, tryk og på en så stor folkelig opbakning til at deltage i demokratiet som muligt. Ud fra disse værdier vil 3F aktivt formulere krav til den politiske dagsorden og arbejde sammen med de partier og organisationer, der vil arbejde for 3F's krav. 3F vil endvidere bidrage til udviklingen af en bred folkelig alliance, der er forudsætningen for en videreudvikling af det danske velfærdssamfund.
- vi fortsætter med at forme og udvikle vores solidariske og demokratiske velfærdssamfund. Det indebærer blandt andet et højt socialt niveau, afskaffelse af den sociale ulighed og fattigdom ved en retfærdig fordeling af goderne og en demokratisk styring af indhold, omfang og kvalitet af de offentlige velfærdsydelser.
- alle har et forsørgelsesgrundlag, man kan leve af hele livet.
- løfte 3F-medlemmers sundhed op til landsgennemsnittet. Der sikres lighed for sundhed.
- velfærdssamfundets finansiering hviler på et retfærdigt, solidarisk og progressivt skattesystem, hvor de "bredeste skuldre bærer de tungeste byrder". Hvidvaskning og andre aktiviteter, som undergraver skattesystemet, skal forebygges og sanktioneres effektivt.
- der gennemføres en massiv beskæftigelsesindsats, der gavner velfærd og miljø.
- ledige får mulighed for at uddanne sig via en reel kvalificerende uddannelsesindsats.
- alle unge sikres mulighed for en ungdomsuddannelse og garanti for ordinære praktikpladser.
- arbejde for at skolekontaktsarbejdet igen bliver en kerneopgave for FH.
- vi fortsat har en stærk offentlig sektor, som det bærende i samfundet.
- der bliver sat en stopper for udliciteringer og privatiseringer samt markedsføring af den offentlige sektors ydelser.
- ligestilling og mangfoldighed er grundlæggende værdier, der arbejdes offensivt med.
- bekæmpe enhver form for chikane, racisme, fremmedhad, sexismen, nazisme og anden ekstremisme eller undertrykkelse af minoriteter, blandt andet gennem arbejdet for at alle parter får indblik i og forståelse for hinandens kulturelle og sociale forhold.
- virke for varig fred, afrustning og faglig international solidaritet.

Medlemsdemokrati

3F har en målsætning om til enhver tid at være det stærkeste og mest slagkraftige fagforbund, hvis arbejde hviler på et demokrati, der fungerer fra bund til top i organisationen. 3F er det fællesskab, der sikrer medlemmets rettigheder og muligheder for at få indflydelse på udviklingen på arbejdsmarkedet og på egen arbejdsituation.

Derfor er det et mål for 3F, at:

- det enkelte medlem, med udgangspunkt i det kollektive, får indflydelse og handlemuligheder i forhold til sit eget liv og dermed en god balance mellem arbejdsliv og familieliv.
- 3F's opbygning og organisering giver medlemmerne mulighed for at være aktive deltagere i, hvordan deres faglige interesser bedst muligt varetages. Medlemskabet skal give mening i hverdagen.
- medlemmerne til stadighed har indflydelse på de forskellige aktiviteter og debatter i afdelingen, herunder generalforsamling, overenskomstforhandling mv. Medlemmerne skal sikres indflydelse på, hvordan afdelingen fungerer i forhold til de faglige områder og a-kassen.
- medlemmet sikres indflydelse på arbejdspladsen gennem tillidsvalgte, klubber og forskellige samarbejdsorganer.
- fagligt aktive og andre ildsjæle kan udfolde sig optimalt i det faglige arbejde.
- arbejde for en funktionel datasikkerhed, som sikrer retten til at organisere sig, forsamlе sig og arbejde fagligt.
- ungdomsarbejdet, såvel som andet fagligt arbejde, skal bidrage til fortsat fornyelse af organisationen og være med til at skabe dialog og bygge bro.
- seniorarbejdet skal bidrage til og skabe dialog for besvarelsen af forbundsmedlemskabet hele livet.
- være i løbende dialog med medlemmer og arbejdspladser. 3F skal være en organisation med et levende og rummeligt demokrati.
- være rummelig, mangfoldig og inkluderende for alle medlemmer, både med hensyn til køn, seksuel orientering, kønsidentitet, køns-karakteristika og kønsudtryk, alder, handicap, etnicitet og minoritet.

Afdelingerne

De suveræne afdelinger udgør den bærende og demokratiske kraft i 3F. Afdelingerne er selvberende og prioriterer professionelt alle de opgaver, som fællesskabet beslutter skal varetages af en moderne, fremsynet og aktiv fagforening.

Afdelingerne har blandt andet til opgave, at:

- arbejde for, at alle er organiseret, herunder sikre en særlig indsats for at organisere lærlinge, elever og unge.
- arbejde for, at alle arbejdspladser og medlemmer er overenskomstdækket, herunder også lønmodtagere med atypiske ansættelsesformer.
- sikre en løbende kontakt til medlemmerne om alle relevante faglige spørgsmål, gennem servicering af medlemmerne og opsøgende arbejde på arbejdspladserne.
- styrke det organiserende og opsøgende arbejde over for udenlandske arbejdere i Danmark.
- styrke medlemmerne til at kunne indgå i løsningen af egne problemer på arbejdspladserne.
- være synlige på arbejdspladserne i forbindelse med løsning af akutte problemer.
- arbejde for, at alle medlemmer har et godt, sundt og udviklende arbejde.
- arbejde for, at alle medlemmer tilbydes afklaring af realkompetencer og udarbejdelse af kompetencebevis og uddannelsesplan med henblik på at sikre deres muligheder på fremtidens arbejdsmarked.
- understøtte skabelse af netværk på tværs af små arbejdspladser uden tillidsvalgte.
- bistå de tillidsvalgte med løsning af opgaver af global, international karakter og støtte den tillidsvalgte, når en virksomhed varsler udflytning af arbejdspladser til et andet land.
- bistå de tillidsvalgte samt sikre medlemmerne i tilfælde af virksomhedskonkurs og betalingsstandsning bedst muligt.
- være centrale politiske aktører, der aktivt bidrager til at sætte den politiske dagsorden i den lokale og regionale social-, arbejds-, markeds-, ligestillings- og erhvervs politik og herigennem arbejde for politisk indflydelse ved at deltage i relevante fora, herunder kommuner, regioner, uddannelsesinstitutioner, netværk til politikere, andre politiske aktører og medier.
- udvikle en ledelses- og personalepolitik, der bygger på professionalismе, samarbejde og nytænkning.
- arbejde med ligestilling, integration og mangfoldighed, samt gennemføre de politiske mål i egen organisation.
- arbejde for at afdelingen afspejler medlemssammensætningen, og at mangfoldigheden styrkes i den demokratiske proces i organisationen. Derfor er ligestilling, lige repræsentation og ligebehandling en integreret del af afdelingernes kultur og daglige arbejde.
- arbejde helhedsorienteret i løsningen af opgaverne i et tæt samspil mellem det faglige og a-kassen.
- følge op på besluttede mål og vurdere kvaliteten i leveret service til medlemmerne og de opnåede resultater i det faglige og politiske arbejde.

Tillidsvalgte

Tillidsvalgte er omdrejningspunktet i det faglige arbejde. 3F's tillidsvalgte, klubber og lokale brancheklubber er det centrale bindeled mellem medlemmer og afdelinger. Derfor er det vigtigt, at tillidsvalgte får gode "værktøjer" til at løse denne opgave.

3F tilbyder de tillidsvalgte:

- støtte til uddannelse og faglig kompetenceudvikling.
- hurtig adgang til fagbevægelsens grunduddannelse.
- understøttelse af faglige netværk.
- Udvikling af relevante kurser, herunder flere tilbud om kursusforløb på relevante sprog.
- særlige tilbud til individuelle behov (læse/stave mv.).
- understøttelse af det faglige og politiske arbejde på arbejdspladserne.
- hjælp til omstillingsprocesser på arbejdspladsen.

- hjælp til de udfordringer, som nye ledelsesformer giver.
- hjælp til at hente oplysninger, som er relevante i deres arbejde i multinationale koncerner og selskaber ejet af kapitalfonde.
- hjælp til udfordringer ved udlicitering, større rationaliseringer, omstillingsprocesser, massefyringer og virksomhedslukninger.

3F arbejder for at få flere tillidsvalgte.

For 3F er respekt, tryghed, kompetenceudvikling, rettigheder, et sundt og udviklende arbejdsmiljø samt medarbejderindflydelse nøgleord i udviklingen af medlemmernes job.

Det arbejdsretlige system

Det danske samfund hviler på en arbejdsmarkedsmodel, der er udviklet med det kollektive aftalesystem som fundament. Dette skal fastholdes for at bevare og udvikle vores solidariske og demokratiske samfund. Samspelet mellem kollektive aftaler og lovgivning skal fortsat sikre den danske model.

3F skal arbejde for fastholdelse af faggrænser i vores overenskomster og bekæmpe arbejdsgivernes misbrug ved overenskomsthopping, samt at de kollektive aftaler og kampskridt ikke undermineres af national lovgivning. Vi vil forhindre begrænsninger i faglige organisationers konfliktret.

3F vil arbejde for og udarbejde konkrete ændringsforslag til en tidssvarende hovedaftale, der blandt andet indebærer, at:

- støtte alle tiltag for at overenskomstdække det danske arbejdsmarked og stå solidarisk, både internt mellem de forskellige grupper og med den øvrige FH-fagbevægelse, om ikke at indgå overenskomster, der undergraver solidariteten.
- fredspligten opløses, så vi får konfliktret i de tilfælde, hvor udefrakommende indgreb ændrer grundlaget for indgåede aftaler, eller hvor arbejdsgiverne begår grove overenskomstbrud.
- omvendt bevisbyrde bør gælde i alle afskedigelsessager, så det er arbejdsgiveren, der skal løfte bevisførelsen. Desuden skal sagsbehandlingen smidiggøres.
- alle afskedigelsessager, uafhængig af ansættelsesanciennitet, skal kunne indbringes for afskedigelsesnævnet.
- tidsfristen for lokal indsigelse af afskedigelsessager skal forlænges til en måned efter opsigelsens udløb.
- fagligt tillidsvalgte ytringsfrihed sikres i forbindelse med konflikter af enhver art.
- arbejdsgiveren har bevisbyrden ved faglige tvistigheder om risici for sikkerhed og sundhed eller en personlig integritetskrænkelse, der berettiger til at standse arbejdet (liv, ære og velfærd). 3F vil endvidere arbejde for, at enhver lønmodtager har ret - og pligt - til at nægte at udføre arbejde under forhold, som tilsidesætter arbejdsmiljøloven. Reglerne om liv, ære og velfærd skal tydeliggøres og indrettes, så ansatte kan vægre sig mod et job uden bod og arbejdstab.

Overenskomsternes indhold

For medlemmerne er det vigtigt, at overenskomsterne og det fagretslige system til stadighed er tilpasset de enkelte fag og branchers særlige vilkår og dermed de ansattes daglige arbejdsforhold. Derfor er det afgørende, at der til stadighed er dialog om overenskomsternes indhold og betydning.

- Der skal sikres bedre sammenhæng mellem arbejdsliv og familieliv, øget rummelighed på arbejdsmarkedet samt en mere fleksibel tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet.
- For fuldtidsansatte skal der ske en nedsættelse af den daglige/ugentlige arbejdstid med fuld lønkompensation.
- For deltids-, korttids- og andre atypiske ansatte vil 3F arbejde for, at stillingerne indeholder tilstrækkeligt med timer til, at man kan leve af det.
- Reallønnen skal forbedres, og en solidarisk lønpolitik skal fremmes.
- Kongressen – 3F's øverste myndighed – anbefaler at prioritere et løft i mindstelønnene i kroner og øre frem for at fokusere på generelle procentstigninger i lønnen ved de kommende overenskomstforhandlinger. Anbefalingen skal løfte bundniveauet i samfundet og sikre, at afstanden mellem top og bund bliver mindre.
- Alle skal have ret til systematisk uddannelsesplanlægning og livslang uddannelse med fuld løn.
- Det skal sikres, at lønmodtagere - herunder udenlandske - arbejder under ligeværdige og overenskomstmæssige forhold. For at imødegå omgåelse af overenskomstmæssige forhold sikres alle lønmodtageres rettigheder, uanset hvor mange mellemlidende måtte være mellem hvergiver og den, der i praksis udfører opgaven, og der arbejdes for at indføre relevant følgelovgivning, der understøtter dette i overenskomsten.

- Der indføres tredjeparts forpligtelse, som siger, at en virksomhed kun må udlicitere arbejdet til overenskomstdækkede virksomheder. Samt et reelt kædeansvar der sikrer, at lønmodtagere i hele entreprisekæden kan rejse krav over for en hovedentreprenør. Det samme kan en overenskomstpårt på vegne af dem, der er omfattet af overenskomsten, eller selvstændigt fra et forbund, fordi deres overenskomst er blevet brudt.
- Al aktivering og praktik på arbejdspladserne skal ske på overenskomstmæssige vilkår og uden forringelser i normering.
- Der skal sikres væsentligt højere lønninger og ordentlige vilkår for lærlinge, elever og ungarbejdere.
- Der skal sikres ret til frihed med fuld løn ved børns sygdom.
- Ferierettigheder skal forbedres.
- Arbejds- og ansættelsesvilkår skal forbedres, specielt ved arbejde på ubekvemme tider samt ved skifteholdsarbejde.
- Der skal gives fuld løn og pension under barsel, forældreorlov, sygdom og tilskadekomst.
- Ørebeløbet til FIU- og AKUT-fonden skal øges, da der stilles stadig større krav til de tillidsvalgte kompetencer og dermed krav til deres uddannelse.

- Der skal sikres rettigheder og fordele alene til 3F-medlemmerne.
- De tillidsvalgte skal sikres forbedrede vilkår og større tryghed i ansættelsen.
- Ligestillingsrettighederne i overenskomsterne skal sikres.

Det enkelte medlem skal føle ejerskab til overenskomsten og have indflydelse på fællesskabets udmøntning af den. Derfor skal:

- medlemmerne have en direkte demokratisk indflydelse på de kollektive overenskomster.
- medlemmerne have mulighed for at tage stilling til resultatet af overenskomstforhandlinger ved en demokratisk afstemning, før de træder i kraft.
- afstemninger være tilrettelagt, så medlemmerne kun tager stilling til den overenskomst, som de er tilknyttet. Afstemningsresultaterne skal respekteres af politikerne.
- indholdet og sproget i overenskomstaftalerne være udformet sådan, at medlemmerne lettere kan forstå og bruge dem.

Uddannelse / livslang læring

For at opretholde velfærdssamfundet i en globaliseret verden er det vigtigt, at arbejdsstyrken øger sin viden og kompetence. Derfor er uddannelse en samfundsopgave. 3F prioriterer tidssvarende uddannelser højt for både unge og voksne, så alle får reel mulighed for at gennemføre almen- og erhvervsrettet uddannelse i et livslangt perspektiv efter eget valg. 3F skal motivere det enkelte medlem til at benytte sin ret til selvvalgt uddannelse. Dette for at være på forkant med den faglige og teknologiske udvikling og modstå nedslidning.

Folkeskolen skal sikre, at:

- eleverne bliver vejledt bredt og kvalificeret om alle uddannelser, herunder de faglige uddannelser.
- vejledningen bryder med de traditionelle kønsroller.
- eleverne forlader grundskolen med de nødvendige færdigheder vedrørende f.eks. læsning, stavning, regning, it og fremmedsprog og har kendskab til det danske samfund, herunder den danske arbejdsmarkedsmodel.
- eleverne får obligatorisk erhvervspraktik i grundskolen.
- der skal arbejdes for et øget samarbejde mellem folkeskolerne og erhvervsskolerne i form af gæstelærere fra erhvervsskolen, som kan indgå i forløb og faste projekter i folkeskoleklasser.
- eleverne får god økonomisk indsigt ved at indføre "privat- og virksomhedsøkonomi" som fag.

Erhvervs- og arbejdsmarkedsuddannelserne samt forberedende grunduddannelse skal:

- udvikles i takt med udviklingen i samfundet.
- bygge på vekselvirkningsprincippet mellem arbejdsplads og uddannelsesinstitution.
- tilrettelægges i tæt samarbejde med arbejdsmarkedets parter og uddannelsesinstitutionerne.
- ved samarbejde med arbejdsmarkedets parter sikre, at alle elever og lærlinge har grundigt kendskab til arbejdsmiljølovgivningen og arbejdsmarkedsforhold, herunder den danske arbejdsmarkedsmodel.
- sikre en rimelig balance mellem geografisk nærhed og tilstrækkelig stærke faglige miljøer i forbindelse med udbud af uddannelser.
- sikre, at elever og lærlinge får særlig instruktion om særlige arbejdsmiljørisici og den overenskomst, der er relevant for det aktuelle uddannelses- og brancheområde.

3F vil sikre, at:

- alle medlemmer får tilbud om kompetenceafklaring og udarbejdelse af uddannelsesplan.
- alle medlemmer løbende får udviklet deres kompetencer med henblik på at sikre deres muligheder på fremtidens arbejdsmarked.
- medlemmer med særlige undervisningsbehov, f.eks. læse- eller staveproblemer, bliver tilgodeset.
- der er særlig fokus på at udvikle og styrke erhvervsuddannelser og AMU-uddannelser inden for 3F's faglige områder.
- de statslige støtteordninger udbygges.
- alle lærlinge, også **skoleoplærings**elever, sikres overenskomstmæssig betaling under hele uddannelsesforløbet.
- at alle får mulighed for at gennemføre deres erhvervsuddannelse på en fuld aftale i en virksomhed. Kun i tilfælde, hvor helt særlige faglige- og virksomhedsspecifikke forhold gør sig gældende, kan 3F acceptere del- eller korte aftaler.
- alle får en lære-/elevplads, f.eks. ved at der sikres **lærlingeklausuler** ved udbud og genudbud for såvel offentlige, halvoftentlige som private opgaver, samt når der indgås kontrakter.
- efteruddannelsessystemet skal være relevant for den enkelte og arbejdsmarkedet, og der skal gives bedre mulighed for videreuddannelse for den enkelte.
- uddannelsesfonde oprettes og udbygges, hvor 3F har indflydelse på indhold og økonomi, så både faglærte og ufaglærte medlemmer tilskyndes til at efteruddanne sig uden økonomiske tab.
- der er tilstrækkelige ordinære **lære**pladser. AUB-indbetalingerne skal hæves, så de arbejdsgivere, der uddanner faglært arbejdskraft, kompenseres bedre.
- fagforbundene, der er en del af de faglige uddannelser, har adgang til besøg på skolerne.
- en bedre indsats og lempeligere regler i uddannelsessystemet til støtte for unge med særlige udfordringer og behov.

Arbejdsmiljø

Arbejdsmiljøet på mange danske arbejdspladser er så dårligt, at mange mennesker slides ned, kommer til skade eller udsættes for belastninger i det psykiske arbejdsmiljø inden overgang til efterløn eller pension.

3F vil arbejde aktivt for, at der skal være sunde og sikre arbejdspladser til alle.

For at styrke arbejdsmiljøet ønsker 3F, at:

- lægge et politisk pres for at øge ressourcerne til Arbejdstilsynet. Og at sikre en fast bevilling til Arbejdstilsynet på finansloven.
- arbejdstilsynet skal føre flere og mere omfattende tilsyn i alle brancher.
- arbejdsmiljølovens strafmuligheder meget oftere anvendes og skærpes væsentligt.
- der vælges 3F-arbejdsmiljørepræsentanter på alle arbejdspladser, og at disses rettigheder og indflydelse forbedres. 3F vil arbejde målrettet for, at arbejdsmiljørepræsentanterne tager mere uddannelse.
- arbejde for en garanti i arbejdsmiljøloven, der sikrer arbejdsmiljørepræsentanters adgang til, og mulighed for, supplerende arbejdsmiljøuddannelse samt sikre kvaliteten af uddannelserne.
- arbejdsmiljøet skal indrettes, så både fysisk og psykisk nedslidning undgås.
- der skal sikres retfærdig og effektiv arbejdsskadesagsbehandling og sikres fuld kompensation via arbejdsskadesystemet.
- der skal sikres arbejdsfastholdelse af personer efter arbejdsskader og anden sygdom.
- arbejdsmiljøforskningen opprioriteres, og at der blandt andet forskes i det dårlige arbejdsmiljøets konsekvenser for samfundsøkonomien og for det enkelte individ.
- arbejdsmiljøuddannelserne skal forbedres væsentligt.
- det skal sikres, at lønmodtagere og/eller deres arbejdsmiljørepræsentanter har let adgang til forudbetalt professionel rådgivning om arbejdsmiljø hos rådgivere, som er anerkendt af parterne. 3F vil arbejde aktivt for at udbrede kendskabet til de rådgivningsmæssige muligheder.

Det socialpolitiske område

3F arbejder for at skabe et trygt og sikkert velfærdssystem for dem, der ikke kan klare sig selv – uanset om det er midlertidigt eller varigt. 3F mener, at lovgivningen skal støtte dem, som kan og ønsker det, i at forblive tilknyttet arbejdsmarkedet. Mens de, der ikke kan, skal gribes af samfundet på en tryk og værdig måde.

- Der skal sikres et velfærdssystem, hvor fattigdom bekæmpes, og ikke grundlægges.
- Der skal sikres et sygedagpengesystem, som sikrer en kompensation på arbejdsløshedsdagpengeniveau i hele sygeforløbet, og hvor forlængelses-mulighedernes formål er, at sygemeldte forbliver i sygedagpengesystemet, så længe de er uarbejdsdygtige.
- Der skal sikres en øget, langt tidligere og mere fleksibel brug af revalidering.
- Der skal sikres bedre og ordnede vilkår for fleksjobbere og andre med nedsat arbejdsevne, uden misbrug af sociale ordninger.
- Der skal sikres en forbedret og værdig adgang til førtidspension og seniorpension.
- Lempeligere dokumentationskrav i forhold til dokumentation for opfyldelse af anciennitetskravet ved tidlig pension og seniorpension.
- Det skal sikres, at digitalisering inden for det socialpolitiske område er et hjælpende tilbud og ikke lettelse af administrationen på bekostning af svage og syge borgeres retssikkerhed.
- 3F skal arbejde for at afskaffe den gensidige forsørgerpligt.
- Velfærdsforliget skal justeres, og forudsætningerne bringes i balance med eventuel højere pensionsalder. Forligets forudsætninger holder ikke, da efterlønnen de facto er afskaffet, arbejdsmiljøet og uddannelserne er skåret ned. Seniorpensionen forbedrer mulighederne for dem, der er "nedslidt" af arbejdet, mens dem, der er "slidt" af mange års arbejde, ikke er sikret ret til tidligere tilbagetrækning. 3F vil derfor ændre i Velfærdsforliget, så den planlagte stigning af pensionsalderen i 2035 suspenderes, så der er tid til at arbejde med eftersyn og justering af forliget. Forbundet vil sikre, at en værdig tilbagetrækning er en rettinghed.
- Flere 3F-medlemmer skal have adgang til tidlig pension. Pensionsbeløbet skal hæves, og der skal ændres i reglerne om modregning med andre pensioner.
- I forbindelse med det store træk på ordninger som jobtræning, ulønnet praktik, fleksjob og andre tilskudsordninger, skal der sikres høring af relevante tillidsrepræsentanter, hvor der gælder rimelighedskrav og/eller krav om merbeskæftigelse. Den overenskomstbærende faglige organisation skal have aftaleretten tilbage, når der sker ansættelse af fleksjobbere.

Erhvervs- og arbejdsmarkedspolitik

Politiske beslutninger om højere pensionsalder og udfasning af efterlønnen udgør en særlig udfordring for 3F's medlemmer.

3F vil derfor arbejde for, at:

- der etableres ordninger i form af muligheder for fleksibel tilbagetrækning og en revision af pensionsordningerne, så der gives reel mulighed for en tidligere tilbagetrækning for de grupper, der er trådt ind på arbejdsmarkedet i en ung alder, eller som har varetaget arbejdsopgaver med betydelig fysisk og psykisk belastning.
- sikre at et politisk ønske om at udvide arbejdsudbuddet ikke går ud over de grupper, som allerede i dag leverer mange arbejdsår inden for fag med højt tempo og belastning.

3F skal videreudvikle erhvervspolitikken baseret på parternes indflydelse. Erhvervsudviklingen skal ske i respekt for det omgivende samfund og miljø. 3F vil påvirke erhvervspolitikken, så den bygger på et etisk og moralsk grundlag.

Det betyder, at 3F lokalt, regionalt og centralt vil arbejde for, at:

- øge medlemmernes beskæftigelsesmuligheder, så der sker en ensartet udvikling i hele landet. 3F skal herunder arbejde for en infrastruktur, der understøtter en sådan udvikling.
- påvirke erhvervspolitikken, så det offentlige sikrer, at forskningsresultater omsættes til danske arbejdspladser.
- nye teknologiske landvindinger i produktion og service, f.eks. robotteknologi og it-løsninger, bliver taget i anvendelse på en måde, så det kommer både lønmodtager, virksomheder og samfundet til gode. 3F'erne skal have mulighed for uddannelse til den nye teknologi i brancherne og på den måde skabes jobsikkerhed. 3F vil især arbejde for, at ny teknologi fører til bedre arbejdsmiljø samt en mere lønmodtagervenlig tilrettelæggelse af arbejdet.

- sikre løbende overvågning af, og indflydelse på, udviklingen af nye forretnings- og virksomhedsformer, der dukker op i forbindelse med anvendelsen af ny teknologi. 3F vil blandt andet arbejde for, at nye forretningsmodeller, som f.eks. deleøkonomi, socialøkonomiske virksomheder, vikarbureauer osv., kun opererer på måder, der er forenelige med ordnede løn- og ansættelsesvilkår. 3F vil derfor aktivt søge at få disse nye typer af virksomheder overenskomstdækket.
- opnå en afbalanceret erhvervs politik hvor udviklingen af attraktive arealer til gode boliger, der er til at betale med en 3F-løn, sker i balance med udviklingen af arbejdspladser.
- erhvervs politikken også har fokus på den sociale infrastruktur, børnehaver, skoler mv.
- **arbejds**klausuler indføres i kontrakter samt udbud og genudbud for såvel offentlige, halvoffentlige som private opgaver. Disse klausuler skal gælde i alle led, så der ikke er mulighed for social dumping.
- alle forsøg på social dumping stoppes, og bagmændene straffes.
- der indføres udbudsklausuler ved udlisitering, som sikrer, at ansatte ikke forringes i deres arbejdsvilkår ved udbud og genudbud eller risikerer sikkerhedsopsigelser ved genudbud.
- der i forbindelse med ansættelse af personer på særlige vilkår foreligger en skriftlig accept af forløbet og opfølgingsplanerne fra tillidsrepræsentanten eller den lokale faglige organisation.
- beløbsgrænsen hæves for borgere fra lande uden for EU/EØS, så arbejdsgiverne i langt højere grad motiveres til at hente arbejdskraft blandt de mange ledige inden for E's grænser.

- forbundet skal arbejde for, at myndighederne i endnu højere grad foretager udførelse af kontroller hos arbejdsgivere i risikobrancher, der beskæftiger studerende EU-borgere i Danmark, som ofte udnyttes på grund af beskæftigelseskravet.
- 3F arbejder imod alle initiativer, der på nogen måde kan underminere den danske arbejdsmarkedsmodel. Det er i den forbindelse afgørende, at 3F fastholder modstanden imod EU-Kommissionens initiativ til et direktiv vedrørende europæiske mindstelønninger.
- bekæmpe forretningsmodeller, der skaber falske selvstændige og arme-ben-firmaer,

som undergraver vores overenskomster og organiserede virksomheder. Virksomheder, der drives som platformsvirksomheder, skal påtage sig sit arbejdsgiveransvar, såvel som de "udførende" sikres ordentlige løn og ansættelsesvilkår. Dette kan ske ved at arbejde for en definition af, hvad en lønmodtager er.

- Der bliver sat fokus på de arbejdsgivere, der profiterer på, at mennesker arbejder og lever under prekære forhold, og at vi arbejder for at afdække og modvirke udbredelsen af prekære vilkår på arbejdsmarkedet, herunder anvendelsen af 0-timers kontrakter.

Grøn omstilling og udvikling af arbejdspladser

Den grønne omstilling får afgørende betydning for udviklingen af nye arbejdspladser i fremtiden.

For 3F er det derfor vigtigt, at:

- anerkende nødvendigheden af en omfattende og hurtig indsats mod klimaforandringer og følgevirkninger heraf, samt at arbejdspladser udvikles og forbedres ved at fremme grønne initiativer, som mindsker negativ klimapåvirkning. De øgede udgifter til grøn omstilling skal fordeles indkomstbestemt retfærdigt.
- erhvervsuddannelserne uddanner faglærte i bæredygtige produktionsmetoder og med kritisk viden om valg af miljøvenlige produkter.
- den grønne omstilling fremmes, og der udvikles nye produktionsmetoder, transport-former, vedvarende energikilder samt måder at håndtere affald på, som sikrer miljøet for de kommende generationer.

Ligestilling og integration

3F vil være foregangsforbund på ligestillingsområdet og tænke køn, ligestilling, integration og mangfoldighed ind i alt planlægnings- og udviklingsarbejde.

3F arbejder for at skabe ligestilling, ligebehandling og ligeværd mellem mennesker, uanset køn, etnisk oprindelse, alder, seksuel orientering, kønsidentitet, handicap og religion, samt modvirke enhver form for diskrimination og minoritetsstress. Det gælder samfundsmæssigt og på arbejdsmarkedet.

Det indebærer, at 3F vil arbejde for, at:

- forbedre integration på arbejdspladsen.
- minoriteter behandles ligeværdigt på arbejdsmarkedet og i samfundet i øvrigt.
- der på arbejdspladserne sikres påkrævet og rimelig tilpasning for medlemmer med handicap og funktionsnedsættelse.
- skabe interkulturel forståelse, anerkendelse af forskellighed og mangfoldighed.
- skabe bedst mulig repræsentativitet og deltagelse i organisationen, samt i samfundet i øvrigt.
- gøre op med kønsopdelingen, så fremtidens arbejdsmarked bliver åbent, ligestillet og mangfoldigt, og uligelønnen fjernes.
- fremme sammenhængen mellem arbejds- og familieliv ved at arbejde for velfærdsydelser, samt fleksibilitet og aftaler der imødekommer familiens behov.
- sikre forbedrede barselsorlovsrettigheder til mænd og juridiske forældre.
- bekæmpe seksuel chikane og enhver anden form for chikane, overgreb, misbrug og vold, samt handel med mennesker.

Medlemmerne

Alle medlemmer er ligeværdige og mødes med respekt for forskellighed. Mangfoldighed er en styrke, som afspejles i organisationen. Som medlem af 3F skal man kunne se sig selv i en organisation, der bygger på et solidarisk menneskesyn, og som tænker i både individ og fællesskab. Derfor skal medlemmerne have tilbud om professionel og kvalificeret rådgivning, service, sagsbehandling og vejledning om de vilkår, arbejdslivet stiller den enkelte overfor. Kontakten skal bygge på gensidig respekt.

Derfor gælder følgende i forholdet mellem 3F og medlemmerne:

- 3F skal have en klar og synlig profil, der anerkender medlemmernes mangfoldighed og forskellige behov.
- medlemmerne mødes af tillidsvalgte og ansatte i afdelingerne, som udtrykker engagement og positivitet.
- 3F skal gennem oplysning og debat fremme medlemmernes forståelse og interesse i overenskomsten, herunder at det enkelte medlem er en del af aftalen og har et medansvar for at forsvare og forbedre den.
- medlemmerne skal have mulighed for at danne netværk på tværs af faglige grupperinger.
- beskæftigede og ledige medlemmer skal, med udgangspunkt i afdelingernes overenskomstdekning, tilbydes afklaring og registrering af realkompetencer og formidling af arbejde.
- medlemmer på barselsorlov, ledige og langtidssyge medlemmers rettigheder skal sikres og forbedres, herunder ret til pensionsopsparing.
- 3F yder juridisk bistand, hvis et medlem udsættes f.eks. for diskrimination og ulige løn.

Medlemskab af faglig a-kasse

Fagligt Fælles Forbund (3F) og Faglig Fælles Akasse (3FA) arbejder som en enhed, både centralt og lokalt, og bygger på solidaritet og kollektive overenskomster. 3FA bygger på et aktivt medlemsdemokrati og er en central del af den danske flexicurity model. A-kassen arbejder for at sikre de lediges mulighed for løbende at forbedre deres jobsituation og dermed også deres levevilkår.

Særlige udfordringer

3FA løser tre store udfordringer i arbejdsmarkedspolitikken:

- I tæt samspil med den faglige afdeling spiller 3FA en aktiv rolle i formidlingen af ordinært arbejde til ledige medlemmer. 3F og 3FA sikrer, at de ledige og beskæftigede medlemmer gøres fortrolige med 3F Jobformidling som et enkelt jobformidlingsværktøj. 3F og 3FA indgår i formidlingspartnerskaber med arbejdsgivere, jobcentre, vikarbureauer og andre med det formål at formidle ledige jobs til medlemmerne, både lokalt, regionalt og nationalt, til gavn for 3F's medlemmer.
- 3F og 3FA arbejder for mere uddannelse til de ledige, f.eks. i form af uddannelsesløft fra ufaglært til faglært, deltagelse i seks ugers jobrettet uddannelse og voksenlærlingeordningen. Dette sker blandt andet i samarbejde med de lokale jobcentre. 3F og 3FA bistår medlemmerne med at planlægge uddannelse og tilrettelægge en uddannelsesplan. 3F og 3FA arbejder for at fjerne bureaukratiske regler, der virker som barrierer i forhold til lediges brug af uddannelse.

Tryghed

Det danske dagpengesystem er skabt for at give lønmodtagerne kompensation for tabt arbejdsfortjeneste, når de mister deres arbejde. Dagpengesystemet skal give tryghed og sikre, at ingen ledige tvinges fra hus og hjem. Igennem en årrække er dagpengesystemet blevet forringet gennem forskellige politiske tiltag.

For at skabe tryghed hos medlemmerne vil 3FA arbejde med fire udfordringer:

- skabe en langsigtet genopretning af dagpengesystemet. Afstanden mellem løn og dagpenge er øget igennem en årrække og vil i de kommende år blive endnu større, fordi reguleringen af dagpengene ikke følger lønudviklingen. Dagpengesatserne skal hæves og følge lønudviklingen. I lighed med øvrige medlemmer skal medlemmer under 25 år have ret til fulde dagpenge.
- fjerne de forringelser i dagpengesystemet, f.eks. indførelse af karensreglerne og begrænsninger i supplerende dagpenge, som især rammer 3F'ere, der er ansat i atypiske ansættelser eller ikke er fast månedslønnede.

Kvalitet og professionalisme

3FA bygger på kvalitet og professionalisme. Centrale løsninger går i hånd med lokale med det ene mål at give medlemmerne en sagsbehandling, der bygger på kvalitet og professionalisme.

3FA lægger derfor vægt på, at:

- være lokalt forankret.
- sagsbehandling og afgørelser foregår tæt på medlemmerne og uden unødvendig ventetid.
- have både det nødvendige kendskab til brancher og overenskomster samt en

- det skal være nemmere at få ret til dagpenge, det skal være nemmere at genoptjene retten, og 3F skal fortsat kæmpe for, at vores arbejdsløse medlemmer ikke uforskyldt mister retten til dagpenge. Støttet arbejde skal tælle med til optjening af ret til dagpenge.
- som følge af den øgede automatisering og digitalisering skal det sikres, at medlemmernes retssikkerhed bliver overholdt, når udbetalingen af dagpenge eller sociale ydelser bruger arbejdsgiverens indberetning som grundlag for beregning af dagpenge og sociale ydelser.

3FA skal organisere en særlig indsats i god tid før dagpengeretten udløber for at forhindre, at ledige medlemmer mister deres forsørgelsesgrundlag. 3F og 3FA arbejder fortsat for at sikre, at ledige får mulighed for at fortsætte på en uddannelse på SU eller i voksenlære efter dagpengeperiodens udløb. I det hele taget arbejder 3F og 3FA for, at uddannelse på sats tilsvarende dagpenge er en væsentlig del af de lediges rettigheder.

forankring i det lokale og regionale arbejdsmarked, der gør, at afgørelser altid træffes med kvalitet og professionalisme.

- en styrkelse af a-kasse og den faglige organisering er et fælles ansvar. Det vil styrke medlemmernes rettigheder, levevilkår og tryghed.

3FA arbejder løbende med organiseringen af arbejdsopgaverne, så der hele tiden er fokus på kvalitet i afgørelserne, sagsbehandling uden unødigt ventetid og omkostningsbevidst administration.

Fagbevægelsens struktur

For 3F er det vigtigt også at forholde sig til den samlede fagbevægelses fremtid.

I en række nationale og internationale forhold er det afgørende for vores varetægelse af medlemsinteresser, at den samlede fagbevægelse er stærk, står sammen og søger maksimal indflydelse.

- 3F ønsker at være med i et stærkt fællesskab sammen med de andre danske fagforbund. Derfor vil vi deltage aktivt i den løbende tilpasning og nødvendige forandring af fællesskabets rolle og opgaver.

Danmark og globaliseringen

Globalisering, multinationale selskabers magt og liberalisering af handels- og kapitalbevægelser øger udfordringerne for fagbevægelsen.

Grænserne overskrides hver dag og i øget omfang af kapital, vandrede arbejdstagere, varer og tjenesteydelser. 3F vil derfor arbejde for sikring af den sociale dimension i alle handelsaftaler.

Social dumping af enhver art skal bekæmpes.

Arbejdskraftens øgede mobilitet nødvendiggør, at vandrede arbejdstagere garanteres en social sikring og sikres mod udnyttelse. Dette sker bedst ved at sikre, at alt arbejde bliver overenskomstdækket.

Danske arbejdspladser rykker oftere til udlandet end tidligere, hvilket nødvendiggør et offensivt og ny-orienteret fagligt arbejde, der sikrer medlemmerne i de ofte hektiske omstillingsprocesser.

Målet er at sikre en mere retfærdig og social bæredygtig udvikling i verden, for fred, demokrati og overholdelse af menneskerettigheder, herunder ILO's arbejdstagerrettigheder og FN's verdensmål.

3F vil konstant være opmærksom på at modarbejde de dele af terrorlovgivningen, der begrænser det politiske og faglige arbejde såvel nationalt som internationalt.

Derfor skal 3F arbejde for, at:

- ILO's grundlæggende konventioner bliver respekteret af alle lande og virksomheder, herunder:
  - retten til at organisere sig
  - retten til at forhandle overenskomster
  - forbud mod børnearbejde
  - forbud mod tvangsarbejde og menneskeudnyttelse
  - forbud mod diskrimination
  - ligeløn for mænd og kvinder
  - arbejdsklausuler i offentlige kontrakter.
- 3F arbejder for at sikre åbenhed om frihandelsaftaler, som f.eks. TTIP og CETA, og fremme den kritiske debat om aftalernes indhold. Frihandelsaftaler skal som minimum respektere ILO's grundlæggende rettigheder, og hvor disse ikke er ratificeret af alle parter i aftalerne, i stedet indgå som en del heraf.
  - Aftaler skal bygge på høje arbejds- og miljøstandarder og indeholde bestemmelser, der modvirker forskelsbehandling af national- og udenlandsk arbejdskraft.

- Aftaler må ikke føre til forringelse af det eksisterende beskyttelsesniveau og i særdeleshed ikke beskyttelsen af lønmodtagere.
  - Frihandelsaftalerne skal sikre, at staters mulighed for selvstændigt at gennemføre lovgivning ikke kan tilsidesættes ved nedsættelse af særdomstole, eller ved hensyn til investorbekyttelse, ligesom handelsaftaler ikke må fratage den enkelte nationalstat retten til selv at fastlægge sit offentlige serviceniveau.
  - Verdensbanken, WTO, IMF, EU og tilsvarende internationale organisationer skal medvirke til at sikre, at faglige rettigheder og menneskerettigheder respekteres, og at der sættes på social udvikling.
  - udvikle stærke organisationer i lande, hvor der ikke er tradition for stærk faglig organisering. Desuden skal 3F være med til at fastholde og udbygge de faglige organisationer i lande, hvor organisationernes forhold søges forringet.
  - den globale ulighed begrænses blandt andet ved:
    - en beskatning af valutatransaktionerne via transaktionsskat
    - afskaffelse af skatteparadiserne
    - at en række ulandes gæld eftergives.
    - at pensionskasserne globalt investerer etisk.
    - bekæmpe handel med mennesker, herunder handel til prostitution og tvangsarbejde.
    - arbejde for et bæredygtigt samfund i balance med mennesker og natur, bidrage til bæredygtige samfund i samarbejde med lokale aktører og arbejde for at udbedre eksisterende klimaskader.
    - arbejde for at det ydre miljø og arbejdsmiljø forbedres globalt.
  - modarbejde alle traktater og aftaler, som udvider og opretholder skæv handel til ugunst for de fattige lande.
  - medvirke til etablering af globale koncernudvalg og udbygningen af det koncernfaglige samarbejde.
  - kontinuerligt at holde fokus på virksomhedernes samfundsansvar og dialogen om det sociale ansvar, både når danske virksomheder opererer i udlandet og udenlandske i Danmark. De skal først og fremmest respektere arbejdstagernes rettigheder og sætte det sociale ansvar på dagsordenen i det område, hvor de opererer.
- Det er afgørende, at det internationale arbejde integreres i forbundets almindelige beslutningsstruktur og aktiviteter, og at der sker den nødvendige tværfaglige koordinering på alle niveauer, såvel centralt, regionalt og lokalt.
- Dette gøres ved, at:**
- oplyse og deltage i internationalt og gensidigt forpligtende solidaritetsarbejde. Derigennem sikres en spredning og forankring af det internationale arbejde til afdelinger, regioner, arbejdspladser, samt branche- og landsklubber, så medlemmer, tillidsvalgte og faglige ledere er aktivt engageret i 3F's internationale indsats.
  - styrke samarbejdet med alle niveauer i de faglige organisationer globalt i kampen mod social dumping, blandt andet gennem eksternt finansieret projektsamarbejde jf. 3F's strategier og handlingsplaner herfor.
  - arbejde for at fagbevægelsen er en ligeberettiget part, og ved at sikre at tillidsvalgte er omdrejningspunktet i samarbejdet.
  - der sikres maksimal indflydelse, samt uddannelse til de nye udfordringer. 3F vil fremover styrke indsatsen mod social dumping i forhold til dansk og udenlandsk arbejdskraft, der underbygger de aftaler, vi har på arbejds-

markedet. 3F vil styrke indsatsen i forhold til virksomheder, der flytter arbejdspladser til lande med dårligere vilkår for arbejdere. Vi skal blive bedre til at støtte vores tillidsrepræsentanter, når virksomheder begynder at overveje udflytning. Indsatsen skal koordineres af daglig ledelse og afdelinger, grupper og sekretariater skal medvirke.

På europæisk plan arbejdes der for, at arbejdsmarkedets parter opnår den nødvendige kompetence i forhold til grænseoverskridende spørgsmål, så de kan varetage deres opgaver på effektiv, demokratisk og kontrollerbar vis.

Reguleringen af det europæiske arbejdsmarked kan ske ved europæisk rammelovgivning, eller ved at arbejdsmarkedets parter indgår forpligtende aftaler på europæisk niveau.

Det europæiske aftalesystem skal give de faglige organisationer størst mulig indflydelse på arbejdsmarkedsreguleringen. Derfor skal 3F arbejde for, at gennemførelsen sker i overensstemmelse med national praksis, så alle lønmodtagere sikres samme minimumsrettigheder, uanset hvor i Europa de arbejder.

Et samlet Europa, med et tæt samarbejde mellem suveræne, ligeberettigede og demokratiske nationer, er forudsætningen for fred og velfærd. I udviklingen af EU skal dette præge arbejdet med respekt for nærhed og åbenhed. Denne udbygning må og skal bygge på respekt for det danske aftalesystem, på de kollektive overenskomster og på retten til at tage kollektive kampskridt.

3F skal arbejde for, at de kollektive aftaler og kampskridt ikke undermineres af international lovgivning.

EU skal arbejde med alle de grænseoverskridende spørgsmål, som bedst kan løses i fællesskab. Dette fællesskab er imidlertid ikke begrænset til EU alene. Målet er et stadigt hø-

jere socialt beskyttelsesniveau og fuld beskæftigelse. 3F vil derfor søge indflydelse på beslutningsprocesserne i EU. 3F arbejder aktivt for at sikre den sociale dimension i hele Europa.

Konkret vil 3F arbejde for følgende ting på europæisk plan:

- De kollektive aftaler og kampskridt må ikke undermineres af international lovgivning, og derfor skal 3F tage fornyet tilgang til EU for den samlede danske fagbevægelse. Formålet skal være, at fagbevægelsens egen holdning over for EU synliggøres for medlemmerne, ud fra en henholdsvis konstruktiv og kritisk tilgang fra sag til sag, i forhold til både den danske regering og EU.
- Det skal sikres, at arbejdsmarkedets parter er repræsenteret på både europæisk niveau, på brancheniveau og på virksomhedsniveau.
- Det europæiske arbejdsmarked skal være rummeligt, derfor skal virksomhederne forpligtes til at påtage sig et særligt socialt ansvar.
- Social dumping udgør i dag den største trussel imod arbejderne og fagbevægelsen i EU-landene. Kampe mod arbejdsgivernes spekulation i billig arbejdskraft kræver en ekstraordinær indsats nationalt og på tværs af grænserne. Det indre marked har stor betydning for de europæiske lønmodtagere. Derfor skal det sikres, at udviklingen af det indre marked sker på et socialt forsvarligt grundlag. 3F støtter derfor ETUC's arbejde for en social protokol, der skal sikre, at faglige, kollektive og sociale rettigheder som minimum ligestilles de økonomiske friheder på EU's indre marked.
- Direktiver, der angriber overenskomster og lønmodtagerrettigheder, skal bekæmpes. Målet er fuld beskæftigelse, social velfærd og demokratiske rettigheder for alle i Europa.

Kampmannsgade 4
1790 København V
Tlf.: 70 300 300
Fax: 70 300 301
E-mail: 3f@3f.dk www.3f.dk